

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **S. M.,** zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D., advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2013, č. j. OAM-10/LE-18-K01-R2-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2016, č. j. 2 Az 5/2014 – 59,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2016, č. j. 2 Az 5/2014 – 59, **se zrušuje.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 15. 12. 2013, č. j. OAM-10/LE-18-K01-R2-2010, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti částku **16 456 Kč** do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. et Mgr. Marka Čechovského, Ph.D., advokáta.

Odůvodnění:

Kasační stížností ze dne 12. 8. 2016 brojí žalobce, jakožto stěžovatel, proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Městský soud napadeným rozsudkem zamítl stěžovatelovu žalobu ze dne 14. 2. 2014, směřující proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“) a rozhodl o nákladech řízení.

Žalovaný svým rozhodnutím rozhodl o stěžovatelově žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 15. 1. 2010 tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění (dále jen „zákon o azylu"), se neuděluje. Rozhodnutí žalovaného je přitom v pořadí již druhým rozhodnutím o stěžovatelově žádosti; předchozí rozhodnutí žalovaného, tj. rozhodnutí ze dne 12. 9. 2011, č. j. OAM-10/LE-18-PA03-2010, bylo ke kasační stížnosti stěžovatele ze dne 7. 6. 2012 zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2013, č. j. 5 Azs 10/2012 – 68 (dále jen „zrušující rozsudek").

Nejvyšší správní soud v odůvodnění zrušujícího rozsudku zejména uvedl, že *„[v] dalším řízení by se měl žalovaný znovu zabývat otázkou, zda stěžovateli v případě jeho návratu na Ukrajinu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) nebo b) zákona o azylu. V této souvislosti je však třeba přihlédnout ke všem skutečnostem, které byly v průběhu správního řízení zjištěny, a to jak z výpovědí stěžovatele a jím předložených listin, tak i ze zpráv o situaci na Ukrajině. Pokud žalovaný dospěje k závěru, že stěžovateli v případě návratu na Ukrajinu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy, bude se muset zabývat též tím, zda jsou splněny i ostatní zákonem stanovené podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu."* Nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů tak Nejvyšší správní soud shledal předchozí rozhodnutí žalovaného toliko v rozsahu týkajícím se neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Nadto pak soud poznamenal, že *„skutečnost, že příkoří, která stěžovatel v minulosti utrpěl a která v každém případě dosahovala intenzity nejen pronásledování, ale i vážné újmy, neboť stěžovatel byl vystaven mj. mučení, tedy nejzávažnější formě špatného zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy, po jeho propuštění již v uvedené intenzitě nepokračovala, neznamená, že hrozba takové vážné újmy již zcela pominula."* Krom toho Nejvyšší správní soud vyjádřil i názor, že *„[p]ředchozí mučení a protiprávní zacházení se stěžovatelem během policejního vyšetřování tak může představovat důvod pro další útoky na stěžovatele, a to zejména tehdy, pokud by se nadále domáhal vyšetření svého případu."*

Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí mimo jiné konstatoval, že na základě zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu upustil od opětovného posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu, neboť v rozsudku bylo konstatováno, že v případě stěžovatele nejsou splněny podmínky pro udělení azylu podle těchto ustanovení. Nejvyšší správní soud dle žalovaného neshledal dřívější rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným, a uložil žalovanému toliko zabývat se otázkou, zda v případě stěžovatele existuje reálné nebezpečí, že tento bude i v budoucnu vystaven jednání představitelů ukrajinských bezpečnostních složek či jimi pověřených osob, které by dosáhlo intenzity vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 písm. a) a b) zákona o azylu. Dále žalovaný uvedl, že od doby vydání jeho dřívějšího (zrušeného) rozhodnutí nenastaly u stěžovatele žádné nové skutečnosti, které by bylo nutné dle vyjmenovaných ustanovení zákona o azylu posuzovat, a proto žalovaný v tomto ohledu odkázal na své dřívější rozhodnutí.

Dle rozhodnutí žalovaného stěžovatel neuvedl (a ani žalovaný nenalezl) žádné skutečnosti, na základě kterých by stěžovateli mohla hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Trest smrti byl na Ukrajině ostatně zrušen již v roce 2000. Dále dle žalovaného lze doplňkovou ochranu pro nebezpečí mučení,

nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu shledat pouze tam, kde takové nebezpečí reálně a bezprostředně hrozí, nikoli tam, kde vůbec nastat nemusí či může nastat jedině v případě přidružení se jiných okolností nebo skutečností, které dosud nelze předjímat. Stěžovatel tak dle názoru žalovaného neuvedl žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že by byl na Ukrajině vystaven skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, a žalovaný sám žádné takové skutečnosti nezjistil.

Tvrzeným důvodem pronásledování stěžovatele ze strany jednotlivých pracovníků ukrajinské policie je dle žalovaného snaha stěžovatele *„domoci se práva“* u Evropského soudu pro lidská práva a rovněž msta policistů, kteří se na stěžovatelově případu podíleli. K tomu žalovaný uvedl, že samotným důvodem pro udělení doplňkové ochrany nemůže být skutečnost, že se stěžovatel doposud nedomohl spravedlivého řešení své věci a žalovaný se proto zabýval především stěžovatelovými obavami z pokračujícího jednání jednotlivých policistů. Žalovaný dospěl k závěru, že z informací obsažených ve správním spisu nevyplývá, že by stěžovateli mělo automaticky v případě jeho návratu do vlasti hrozit mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Proti stěžovateli v současnosti není na Ukrajině vedeno žádné trestní stíhání a nic tak nenasvědčuje tomu, že by měl být ve své vlasti uvězněn. Žalovaný dále dovozuje, že situace obecného zneužívání pravomoci veřejných osob na Ukrajině a jejich následné beztrestnosti naznala pozitivních změn po přijetí nového ukrajinského trestního řádu. Dle žalovaného není bez významu, že po dobu stěžovatelova pobytu ve vyšetřovací vazbě až do doby jeho propuštění nedošlo k žádnému zacházení se stěžovatelem, které by mohlo být kvalifikováno jako mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, ačkoli v této době jej měly orgány Ukrajiny plně pod kontrolou a pokračoval-li by jejich zájem na takovém konání, tak jim nic nebránilo v jeho uskutečnění. K obdobně protiprávnímu jednání ze strany státních orgánů Ukrajiny pak nedošlo ani poté, kdy byl stěžovatel z vyšetřovací vazby propuštěn, přičemž stěžovatel nebyl následně z čehokoli obviněn, když navíc dosáhl nejen zproštění obžaloby z vraždy, ale i zrušení dříve mu uloženého dohledu. Stěžovatel se pak po svém propuštění nikterak nesnažil vůči jednání jednotlivých policistů jakkoli dále bránit, ačkoli během svého pobytu ve vazbě vystupoval (též za přispění své manželky) velice aktivně. Přestože byl stěžovatel dle svého tvrzení po svém propuštění vystaven přinejmenším obtěžujícímu jednání ze strany policistů a obával se o svůj život, nepodnikl proti tomuto nic a namísto toho bez dalšího opustil Ukrajinu. Ve správním řízení přitom nebylo prokázáno, že by na Ukrajině existovala naprostá a úplná tolerance nezákonného policejního jednání.

Žalovaný dále v odůvodnění svého rozhodnutí vyjádřil pochybnosti stran pravdivosti stěžovatelova tvrzení o podání stížnosti k Nejvyššímu soudu Ukrajiny. Stěžovatelova tvrzení jsou ve vzájemném rozporu zejména v ohledu označení osob, vůči kterým měla tato stížnost směřovat. Stěžovatel rovněž své tvrzení o podání stížnosti nepodložil žádnou listinou, zatímco jiná svá tvrzení v mnoha případech listinnými důkazy dokládal. Pokud stěžovatel podání stížnosti osvědčoval prohlášením svého zástupce ze dne 24. 9. 2010, pak žalovaný k tomuto uvedl, že se jedná o neověřitelné tvrzení, přičemž jeho autora (tj. tehdejšího zástupce stěžovatele) nelze z podstaty věci považovat za objektivní osobu. Jestliže se stěžovatel obává návratu na Ukrajinu proto, že by mohl být odrazován od obrácení se na Evropský soud pro lidská práva, má žalovaný za to, že občanům Ukrajiny, kteří v minulosti proti Ukrajině před tímto soudem uspěli, zaplatila ukrajinská vláda odškodné, a je tedy nepravděpodobné, že by stěžovatel měl být pro žalování

Ukrajiny u Evropského soudu pro lidská práva jakkoli postihován. Ukrajinští občané obecně neváhají domáhat se svých práv u tohoto soudu, což by neplatilo v případě, že by tímto riskovali konkrétní represe ze strany úřadů své země.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný rovněž konstatoval, že stěžovatel v době jeho vydání nevedl na Ukrajině žádné řízení, které by mohlo být zdrojem zájmu jednotlivých policistů o jeho osobu a tím i obav stěžovatele z jeho návratu do vlasti. Trvající nebezpečí pro případ návratu stěžovatele nelze dle žalovaného dovodit ani z prohlášení rodičů jeho manželky, neboť tímto nejsou tvrzeny žádné nové skutečnosti, nýbrž je jím opakovaně popisována situace v době stěžovatelova zadržení a věznění a bezprostředně po jeho odjezdu z vlasti. Dle žalovaného lze tedy opodstatněně předpokládat, že stěžovateli v případě návratu na Ukrajinu nemůže nic adresného hrozit ze strany ukrajinských státních orgánů. Zejména z těchto důvodů tak žalovaný nedospěl k závěru, že by stěžovateli v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Krom toho se dále žalovaný zabýval i otázkou, zda stěžovateli v případě návratu nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, přičemž ani v tomto ohledu neshledal naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany.

Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že „*za situace, kdy žalovaný* (správně zřejmě „žalobce“, pozn. NSS) *s výjimkou nově tvrzené skutečnosti spočívající v narození dítěte netvrdí žádné nové skutečnosti, je možnost soudního přezkumu udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14 a § 14b prováděná zdejším soudem omezena a ve své podstatě nadbytečná, neboť uvedená ustanovení již byla předmětem přezkumu prováděného Městským soudem v Praze a zejména pak následného kasačního přezkumu prováděného NSS.*“ Městský soud dále konstatoval, že stěžovatelem až v žalobě uplatněná skutečnost narození jeho dítěte není dostačující pro udělení humanitárního azylu a nadto se jedná o skutečnost, jejímuž uplatnění v řízení před žalovaným nic nebránilo, pročež nelze žalovanému přičítat k tíži, že se takovouto skutečností nezabýval. Krom toho pak městský soud zdůraznil, že trest smrti byl na Ukrajině již zrušen, Ukrajina podepsala protokol k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ohledně zrušení trestu smrti a Úmluvu proti mučení a nelidskému nebo ponižujícímu zacházení. Z obsahu správního spisu pak dle krajského soudu vyplývá, „*že by v případě žalobce mohlo potencionálně docházet k vážné újmě spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání dle ust. § 14a odst. 2 písm. b).*“ Městský soud dále shledal, že v důsledku částečné rozdílnosti tvrzení stěžovatele stran jmen konkrétních osob, vůči kterým měl iniciovat na Ukrajině soudní řízení, je tvrzení stěžovatele o podání takové žaloby (stížnosti) nevěrohodné, a tudíž neprokázané. Dle krajského soudu je potom s podivem, že v době svého zadržení a pobytu ve vazbě se stěžovatel sám nebo prostřednictvím své manželky obracel na místní a generální prokuraturu, soudy, lidové poslance, organizace zabývající se ochranou lidských práv, ombudsmana i média, ale po svém propuštění již tak aktivní nebyl, a to i přesto, že jeho pronásledování policejními a bezpečnostními složkami i nadále pokračovalo. Za nedůvodnou posléze označil městský soud žalobní námitku, dle níž bylo žalovaným na osobu stěžovatele *a priori* nahlíženo jako na osobu nedůvěryhodnou.

Dle odůvodnění napadeného rozsudku pak lze předpokládat, že pokud by byl stěžovatel pronásledován policejními a bezpečnostními složkami tak intenzivně, jak uvádí, jistě by využil znovu všech prostředků ke své obraně. Stěžovatel tak však neučinil, ačkoli právě díky svému aktivnímu vystupování dosáhl dříve zrušení obvinění, propuštění z vazby a zrušení dohledu. Na Ukrajině není v současné době vedeno žádné řízení, ve kterém by stěžovatel figuroval. Logicky tedy místní policejní a bezpečnostní složky nemají žádný důvod mít zvýšený zájem o osobu žalobce. K tomu je třeba připočíst i vliv doby, která od stěžovatelem vylíčeného protiprávního jednání policejních a bezpečnostních složek uplynula. Žalobce dokonce svůj případ nepředložil ani k posouzení Evropskému soudu pro lidská práva, ačkoli je nepochybné, že tak učinit mohl. I v dalších ohledech se městský soud ztotožnil s odůvodněním rozhodnutí žalovaného, zejména v otázce obsahu a implikací stěžovatelem předloženého vyjádření jeho bývalého zástupce, advokáta Ivana Stepanovyče Bilovčuka, ze dne 9. 4. 2012, či vyjádření rodičů jeho manželky ze dne 6. 4. 2012. Ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí ze dne 2. 10. 2013 pak dle krajského soudu vyplývá, že není známo, že by byl na Ukrajině praktikován plošný postih osob, které se na Ukrajinu vrací po delší době ze zahraničí s výjimkou osob, které jsou stíhány za trestné činy. Městský soud se proto shodl s žalovaným v tom, že stěžovateli nehrozí v případě návratu do jeho země původu bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

Městský soud nepřisvědčil stěžovateli v tom, že by žalovaný hodnotil důkazy selektivně a pouze v jeho neprospěch. Za nedostatečně konkrétní a nesubstancovanou pak městský soud označil stěžovatelovu žalobní námitku, dle níž žalovaný nevycházel stěžovateli počas řízení vstříc. Ze správního spisu dle krajského soudu nikterak nevyplývá, že by žalovaný nezjistil skutkový stav, o kterém by nebyly důvodné pochybnosti. Žalovaný tedy logicky zhodnotil uvedené skutečnosti, které zasadil do zjištěného stavu poměrů na Ukrajině, a provedl svůj úsudek, který dostatečně zdůvodnil. Městský soud proto dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem.

Stěžovatel podává kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.; namítá tedy v obecné rovině nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, dále nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, případně jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, a konečně že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Žalovaný se měl dopustit pochybení tím, že zcela bezdůvodně odmítal důkazy spočívající ve vyjádření rodinných příslušníků či advokáta stěžovatele s tím, že jsou to osoby pro dané řízení nedůvěryhodné pro svůj vztah k žalobci. Stěžovatel nyní namítá, že v dané věci lze těžko obstarat důkazy od jiných osob, neboť nelze předpokládat, že své budoucí protizákonné jednání potvrdí sami dotyční příslušníci bezpečnostních sborů.

Stěžovatel dále namítá, že žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí účelově dezinterpretuje jeho výpovědi a vytýká mu jejich marginální rozdílnosti za účelem

zpochybnění věrohodnosti osoby stěžovatele. Jako příklad stěžovatel uvádí tvrzení žalovaného o údajném neplnění daňové povinnosti v zemi původu, kdy jistě nechtěl stěžovatel tvrdit, že neplatil daně (jako svou zákonnou povinnost), ale že neplatil tzv. výpalné, což naopak svědčí o stěžovatelově konzistentním postoji ve věci respektování právních předpisů i za cenu osobních obětí.

Dle stěžovatele žalovaný ve svém rozhodnutí nereflektoval politickou a bezpečnostní situaci v zemi původu, ačkoli se od doby jeho dřívějšího rozhodnutí tamní situace nezlepšila, ale naopak radikálně zhoršila. V této souvislosti není dle stěžovatele bez zajímavosti, že je to právě město a region Čerkasy, ve kterém bylo po hlavním městě Kyjevě zatčeno a kompromitováno nejvíce opozičních aktivistů a představitelů, což jistě koreluje s nadstandardním postavením bezpečnostních složek v této oblasti. Dále v tomto směru stěžovatel odkazuje na zprávu Amnesty International z měsíce října roku 2011, ze které má vyplývat, že jen v roce 2010 ukrajinská policie mučila, vydírala, nutila k přiznání či rasově diskriminovala tisíce lidí. Vyšetřování je přitom neefektivní a původci uvedených příkoří zůstávají prakticky beztrestní. Dalšími údaji o problematickém působení bezpečnostních složek na Ukrajině stěžovatel podepírá své přesvědčení o splnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.

Za absurdní dále stěžovatel označuje závěr žalovaného, že svá tvrzení stran důvodů pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany neprokázal. Nelze totiž předpokládat, že by běženec, který uniká před nezákonným jednáním a šikanou orgánů státní správy, mohl svá následná tvrzení zcela a bezezbytku prokázat, když většinou podkladů k takovému prokázání nezbytných disponují právě původci na něm páchaných nezákonností. Městský soud pak nesprávně aprobuje pochybení žalovaného. Stěžovatel namítá, že skutkový stav je zcela odlišný, než jak byl popsán žalovaným a posléze potvrzen městským soudem.

Stěžovatel má za to, že skutečnost narození jeho dítěte výrazně komplikuje nejen případný návrat stěžovatele a jeho rodiny na Ukrajinu, ale zároveň výrazně zvyšuje možnost fyzického i psychického nátlaku na stěžovatele a jeho rodinu ze strany dotyčných příslušníků bezpečnostních sborů. Tato skutečnost proto měla být reflektována v rozhodnutí žalovaného ohledně možnosti udělení humanitárního azylu po tom všem, co stěžovatel a jeho manželka v zemi původu protrpěli a čím byli též psychicky poznamenáni. Z rozhodnutí žalovaného však nelze vysledovat úvahy a hodnocení ve vztahu k důvodům hodným zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, pročež je v tomto ohledu považuje za nepřezkoumatelné.

Za stěžejní označuje stěžovatel námitku, kterou poukazuje na nerespektování právního názoru obsaženého ve zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu žalovaným a posléze i městským soudem ohledně naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Stěžovatel zde cituje části odůvodnění zrušujícího rozsudku a tyto komparuje s rozhodnutím žalovaného a napadeným rozsudkem, zejména v rozsahu, ve kterém se tyto vyjadřují k potencialitě vážné újmy hrozící stěžovateli v případě jeho návratu na Ukrajinu. Stěžovatel rovněž podotýká, že městský soud posuzoval hrozbu uložení nebo vykonání trestu smrti pouze v užším smyslu, ačkoli dle zrušujícího rozsudku je třeba tuto vyhodnocovat šířeji, tedy jako hrozbu jakéhokoli jednání, které by v konečném důsledku mohlo vést až k usmrcení stěžovatele.

Stěžovatel rovněž podotýká, že dle zrušujícího rozsudku lze dospět k závěru, že se lze důvodně obávat hrozby vážné újmy i v budoucnu, a to jednak proto, že k takovému jednání již došlo v minulosti, a dále i z důvodu, že dle všeho policejní orgány nadále projevují zájem o osobu stěžovatele, a pokud by se stěžovatel nadále domáhal prošetření bezpráví, které na něm bylo spácháno v minulosti, lze se důvodně domnívat, že bude v reakci na takovou snahu o své očištění a potrestání viníků vystaven obdobnému jednání i v budoucnosti. Městský soud však závěry zrušujícího rozsudku prakticky ignoruje nelogickými závěry, které navíc nejsou ničím podložené, a dovozuje, že stěžovateli žádná újma ve smyslu § 14a odst. 1, 2 písm. b) zákona o azylu nehrozí.

Žalovaný využil svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti. Kromě rekapitulace zjištění učiněných v řízení o stěžovatelově žádosti o mezinárodní ochranu žalovaný odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a ztotožnil se se způsobem posouzení důvodnosti žaloby městským soudem. Žalovaný podotýká, že stěžovatel v doplňujícím pohovoru konaném dne 6. 12. 2013 neuvedl žádné nové skutečnosti relevantní pro případné udělení humanitárního azylu. Skutečnost narození svého dítěte rovněž při pohovoru neuvedl, ačkoli mu v tomto nic nebránilo, a proto nelze žalovanému důvodně vytýkat, že takto nezmíněnou skutečnost nereflektoval při svém uvážení otázky udělení humanitárního azylu. I přesto nelze narození dítěte mít za skutečnost opodstatňující udělení humanitárního azylu stěžovateli.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti dále podotkl, že se řídil závazným právním názorem dle zrušujícího rozsudku a znovu se zabýval naplněním podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Ve svém rozhodnutí se vyjádřil ke skutečné hrozbě vážné újmy, na což odkazuje. Dále žalovaný uvedl, že není pravdou, že by se ve svém rozhodnutí nezabýval současnou vnitropolitickou a bezpečnostní situací na Ukrajině. Tamní ozbrojený konflikt je již déle než dva roky zakonzervován pouze na Luhanskou a Doněckou oblast, kdežto město Čerkasy, v němž stěžovatel dříve žil, se nachází ve střední části země, kde ani v měsíci září 2016 žádné vojenské operace neprobíhají. Žalovaný pak uzavřel, že ve svém postupu, ani v postupu městského soudu, nadále neshledává žádné pochybení, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Vzhledem k naplnění ostatních podmínek řízení (zastoupení stěžovatele advokátem, stejně jako včasnost podání, bezvadnost a přípustnost kasační stížnosti) se Nejvyšší správní soud před posouzením důvodnosti kasační stížnosti musel přednostně zabývat otázkou její přijatelnosti.

Dle ustanovení § 104a s. ř. s. platí, že Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany, jestliže tato svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu k obsahu pojmu „podstatný přesah významu kasační stížnosti nad vlastními zájmy stěžovatele“ plyne, že tento je dán, jestliže se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně,

přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni městských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude též přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li městský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo městský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud má za to, že kasační stížnost je přijatelná, neboť v napadeném rozsudku shledal zásadní pochybení takové intenzity, že se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, bylo by věcné rozhodnutí městského soudu odlišné. Konkrétní vymezení tohoto důvodu přijatelnosti se prakticky kryje s posouzením důvodnosti jedné ze stěžovatelem uplatněných kasačních námitek, pročež bude poskytnuto v rámci vypořádání stížních námitek níže.

Stěžovatel označil za stěžejní kasační námitku tvrzení, dle něhož se žalovaný i městský soud neřídili závazným právním názorem dle dřívějšího zrušujícího rozsudku městského soudu. Tato námitka je důvodná, neboť závazný právní názor dle zrušujícího rozsudku nelze zúžit toliko na poslední odstavec str. 12 uvedeného rozsudku, ve kterém Nejvyšší správní soud zavázal žalovaného opětovně se zabývat otázkou, zda stěžovateli v případě jeho návratu na Ukrajinu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu, a přihlédnout ke všem skutečnostem, které byly v průběhu správního řízení zjištěny, a to jak z výpovědí stěžovatele a jím předložených listin, tak i ze zpráv o situaci na Ukrajině. Nejvyšší správní soud totiž ve zrušujícím rozsudku krom uvedeného rovněž konstatoval, že *„[p]ředchozí mučení a protiprávní zacházení se stěžovatelem během policejního vyšetřování tak může představovat důvod pro další útoky na stěžovatele, a to zejména tehdy, pokud by se stěžovatel nadále domáhal vyšetření svého případu.“* I toto zjištění byl žalovaný povinen respektovat, přičemž Nejvyšší správní soud má za to, že takto postavený závěr by bylo lze revidovat toliko tehdy, zpochybnil-li by žalovaný v následném řízení o žádosti již dříve nerozporovaná tvrzení ohledně mučení a dalšího protiprávního zacházení se stěžovatelem, na základě kterých byl uvedený závěr ve zrušujícím rozsudku přijat. Žalovaný však ve svém rozhodnutí nezpochybňuje, že by ke stěžovatelem tvrzeným příkořím snad nebylo došlo, konstatuje toliko, že stěžovatel nedoložil (a že žalovanému se nepodařilo osvědčit), že by mohl být pro případ svého návratu ve vlasti dále vystaven nebezpečí. Bez podstatné změny náhledu na zjištěný skutkový stav (ke které v dalším řízení před žalovaným nedošlo) je však takový závěr

neslučitelný s výše citovaným závěrem Nejvyššího správního soudu podaným ve zrušujícím rozsudku.

Nejvyšší správní soud připouští, že nosným důvodem zrušujícího rozsudku byla vskutku zjištěná vada nepřezkoumatelnosti dřívějšího rozhodnutí žalovaného pramenící z nedostatku odůvodnění závěru žalovaného o nesplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany formou doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu; to však pouze proto, že v daném ohledu žalovaný neformuloval svůj závěr o nesplnění podmínek na základě všech skutečností (případně tvrzení) dle správního spisu. Nebyl zde tedy komplexní úsudek žalovaného, který by bylo lze označit za věcně nesprávný, avšak toto nebránilo Nejvyššímu správnímu soudu, který měl příslušný správní spis k dispozici, aby ve zrušujícím rozsudku vyjevil svůj právní názor stran skutečného nebezpečí vážné újmy v případě návratu stěžovatele do vlasti (za předpokladu zachování zjištěných skutkových poznatků). Takový postup je v zásadě žádoucí s ohledem na procesní ekonomii. Rovněž s ohledem na tento princip Nejvyšší správní soud zásadně nepřistupuje k rušení správního aktu v případě, kdy by jím shledané pochybení (zde nepřihlédnutí ke všem v řízení zjištěným skutečnostem a důkazům) nemohlo mít vliv na výsledné rozhodnutí ve věci samé.

Dále Nejvyšší správní soud nemohl odhlédnout od skutečnosti (žalovanému z jeho úřední činnosti známé), že předmětem řízení před tímto soudem (sp. zn. 5 Azs 20/2015) byla i kasační stížnost manželky stěžovatele, směřující proti rozsudku městského soudu ze dne 17. 12. 2014, č. j. 2 Az 15/2011 – 118, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2011, č. j. OAM-11/LE-18-PA03-2010, o neudělení mezinárodní ochrany. Z rozhodnutí o této kasační stížnosti (rozsudek ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, kterým byl uvedený rozsudek, stejně jako rozhodnutí žalovaného, zrušen) vyplývá, že manželka stěžovatele stála při stěžovateli po celou dobu jeho peripetií s dotyčnými příslušníky ukrajinské policie, vyvíjela aktivní činnost směrem k řešení stěžovatelovy situace, písemně kontaktovala tamní soudy, prokuraturu různých stupňů, stěžovatelův případ medializovala apod. V důsledku této své činnosti čelila pokusům o únos, stejně jako vyhrožování usmrcením. Uvedené zkušenosti rovněž zavdaly vzniku jejího psychického onemocnění. Nejvyšší správní soud ohledně manželky stěžovatele v uvedeném rozsudku výslovně konstatoval, že *„v případě stěžovatelky jsou dány důvodné obavy, že pokud by byla vrácena do země původu, mohlo by jí hrozit skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu. Nebude-li tedy věrohodnost tvrzení stěžovatelky spolehlivě vyvrácena či zpochybněna nebo nedojde-li na základě nových důkazů, včetně nových informací o zemi původu, k zásadnímu přehodnocení dosud zjištěného skutkového stavu, je třeba vycházet z toho, že stěžovatelka výše uvedenou podmínku pro udělení doplňkové ochrany, tedy důvodnou obavu z hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy, splňuje.“* Vzhledem k tomu, že co do podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. a) a b) je skutkový základ tvrzení stěžovatele i jeho manželky z povahy věci naprosto totožný, konstatuje i nyní Nejvyšší správní soud, s přihlédnutím k absenci zásadního přehodnocení zjištěného skutkového stavu, že i v případě stěžovatele je třeba vycházet z toho, že tento podmínku důvodné obavy z hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy splňuje. Opačný závěr by vedl ke zcela absurdnímu závěru, že stěžovateli, ačkoli je bezpochyby středobodem celého dění, které jej přimělo opustit Ukrajinu, skutečné nebezpečí vážné újmy v případě návratu nehrozí, kdežto jeho manželce takové nebezpečí

hrozí. Nejvyšší správní soud toto konstatuje s vědomím, že ve věci stěžovatelovy žádosti o mezinárodní ochranu nebyl pro žalovaného citovaný názor Nejvyššího správního soudu dle rozsudku 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, závazný, stejně jako s vědomím skutečnosti, že tento právní názor byl vysloven až poté, kdy žalovaný vydal své rozhodnutí o žádosti stěžovatele. V zájmu respektování zásady materiální pravdy je však třeba náhled na obě tyto skutkově prakticky shodné věci sjednotit.

Nejvyšší správní soud dále podotýká, že zrušujícím rozsudkem bylo dřívější rozhodnutí žalovaného zrušeno v celém rozsahu, a to i přesto, že důvodem pro jeho zrušení byla shledaná nepřezkoumatelnost závěrů o nenaplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu. Za takové situace je nikoliv nepodstatným pochybením žalovaného, nejsou-li v jeho rozhodnutí znovu popsány úvahy žalovaného stran nenaplnění ostatních důvodů pro udělení mezinárodní ochrany (§ 12, § 13 a § 14 zákona o azylu). Žalovaný ve svém rozhodnutí přímo uvedl, že důvodnost stěžovatelovy žádosti již nově neposuzoval prizmatem těch ustanovení zákona o azylu, jejichž dřívější posouzení nebylo Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozsudku shledáno nepřezkoumatelným či nezákonným. Nastolil tím však stav, kdy sice výrok jeho nynějšího rozhodnutí konstatuje, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b se neuděluje, nicméně odůvodnění jeho nynějšího rozhodnutí žádné úvahy stran možnosti vyhovění stěžovatelově žádosti v intencích ustanovení § 12, § 13 a § 14 neobsahuje, když žalovaný ani nepřevzal text obsahující důvody pro neudělení mezinárodní ochrany v uvedeném rozsahu ze svého předchozího rozhodnutí. Žalovaný tak v tomto rozsahu zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Vzhledem k tomu, že městský soud k nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného nepřihlédl, zatížil též napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 7 Afs 56/2013 – 32). Byť stěžovatel v kasační stížnosti dovozoval nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku z důvodů odlišných od právě popsaného, je třeba mít na zřeteli, že nepřezkoumatelnost přezkoumávaného soudního rozhodnutí je jednou z vad, k nimž je Nejvyšší správní soudu povinen přihlédnout i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Za zcela marginální pak Nejvyšší správní soud, ve shodě se stěžovatelem, považuje dílčí rozpory ve výpovědích stěžovatele ohledně jmen osob, vůči kterým měla směřovat jeho stížnost podaná u Nejvyššího soudu Ukrajiny. Stěžovatel od počátku tvrdil, že ve věci této stížnosti byl zastoupen tamním advokátem, který na jeho pokyn stížnost k soudu podal, a lze tudíž důvodně předpokládat, že to nebyl sám stěžovatel, kdo takovou stížnost sepsal. S přihlédnutím ke skutečnosti, že stěžovatel je nesporně právním laikem, pak nelze toliko ze žalovaným zjištěných dílčích rozporů v jeho výpovědích dovozovat, že takovou stížnost nepodal, tímto následně podepřít konstataci o „podivném chování stěžovatele“ spočívajícím v rezignaci na domáhání se svých práv a osobní svobody a konečně uzavřít, že s ohledem na uvedenou rezignaci stěžovatele se lze vlastně důvodně domnívat, že tomuto již po jeho propuštění z vazby nic nehrozilo a nadále ani hrozit nebude. Zcela absurdní je pak domněnka žalovaného, dle níž stěžovatel nebyl po propuštění z vazby nadále ohrožen ze strany příslušných představitelů ukrajinské státní moci z toho důvodu, že vůči jeho osobě následně nebyly opětovně zahájeny úkony trestního řízení (což navíc nelze na základě obsahu správního spisu jednoznačně tvrdit) nebo že stěžovatel nebyl nadále fyzicky napadán ani jinak přímo konfrontován předmětnými osobami. Stěžovatel totiž od počátku

a konzistentně uváděl, že po propuštění z vazby nevycházel z domu a činil další aktivní opatření k zamezení jakéhokoli vystavení se byť jen možnosti kontaktu s jím označovanými osobami či jejich podřízenými. Ve světle těchto stěžovatelových tvrzení (podepřených též prohlášeními osob jemu blízkých) se jeví uvedená argumentace žalovaného jako zcela nepřípadná. Obdobnou argumentací pak vyvracel důvodnost stěžovatelovy žalobní námitky městský soud. Lze tak uzavřít, že skutková podstata, na níž žalovaný založil důvody svého rozhodnutí, nemá oporu ve spisech, a městský soud měl k následné žalobní námitce stěžovatele z tohoto důvodu rozhodnutí žalovaného zrušit.

Naopak stěžovateli nelze přisvědčit v tom, že městský soud pochybil, když dospěl k závěru, že žalobní námitka stran nedostatečného zohlednění skutečnosti narození stěžovatelova dítěte v rámci odůvodnění rozhodnutí žalovaného nebyla důvodná. Správní orgány jsou sice s ohledem na ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), povinny postupovat tak, aby byl zjištěn stav, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu, nicméně v tomto případě uvedené povinnosti žalovaný dostál, neboť se stěžovatelem provedl doplňující pohovor, v němž měl stěžovatel příležitost skutečnost narození dítěte sdělit, a to v zejména v reakci na dotaz žalovaného, zda na straně stěžovatele nastaly v mezidobí nové skutečnosti, které by chtěl uvést ke své žádosti o mezinárodní ochranu. Nejvyšší správní soud se v tomto zcela ztotožňuje s názorem městského soudu a konstatuje, že tato stěžovatelova námitka není důvodná.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost shledal ve výše uvedených ohledech důvodnou, pročež napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil. Jelikož z povahy výše shledaných pochybení městského soudu je zřejmé, že již v řízení o žalobě byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného, přistoupil posléze Nejvyšší správní soud též ke zrušení rozhodnutí žalovaného [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.] a vyslovil vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení (přiměřeně § 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení pak bude žalovaný vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným (přiměřeně § 78 odst. 5 s. ř. s.).

Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (městským) soudem. Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy náleží právo na náhradu nákladů obou soudních řízení. V řízení před městským soudem byl stěžovatel zastoupen na základě plné moci Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D., advokátem. Stěžovateli tedy náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením. Vzhledem k tomu, že stěžovatel výslovně nevyčíslil náklady spojené s uvedeným zastoupením v řízení před městským soudem, rozhodl o nich kasační soud na základě skutečností zřejmých ze spisu. Tyto náklady spočívají v odměně advokáta za zastupování ve výši 3 x 3100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a přípravu zastoupení, dále podání žaloby a účast na jednání před městským soudem dne 20. 7. 2016 v délce jedné hodiny [§ 7 bod 5., § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 30. 6. 2014 co do úkonů převzetí a přípravy zastoupení a podání žaloby, ohledně dalších

úkonů pak ve znění pozdějších předpisů]. Pokud jde o náklady spojené se zastoupením stěžovatele v řízení o kasační stížnosti, vyčíslil tyto stěžovatel ve svém podání ze dne 25. 8. 2016. Stěžovatel uvedl, že jeho zástupce provedl tři úkony právní služby, a to převzetí a přípravu věci, písemné podání ve věci samé a konečně „účast u úkonu". Nejvyšší správní soud nepřiznal stěžovateli náhradu nákladů v rozsahu úkonu přípravy a převzetí věci, neboť tento úkon zohlednil již v rámci náhrady nákladů zastoupení v řízení před městským soudem. Pokud zamýšlel stěžovatel pod úkonem „účast na úkonu" nárokovat náhradu za úkon spočívající v účasti na jednání před městským soudem dne 25. 8. 2016, přiznal mu tuto Nejvyšší správní soud již v rámci náhrady nákladů zastoupení onoho řízení. V opačném případě není zřejmé, jakého úkonu se zástupce stěžovatele měl účastnit, neboť Nejvyšší správní soud ve věci kasační stížnosti stěžovatele jednání nenařizoval. Náklady na zastoupení stěžovatele v řízení o kasační stížnosti tak dle Nejvyššího správního soudu spočívají v odměně za podání kasační stížnosti. Jedná se tudíž o jeden úkon dle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, v hodnotě 3100 Kč. Dále soud zahrnul mezi náklady obou řízení paušální náhradu hotových výdajů advokáta ve výši 4 x 300 Kč za pět úkonů právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu, v obou dotčených zněních) a náhradu za daň z přidané hodnoty (21 %) ve výši 2856 Kč. Další náklady v řízení před městským soudem či v řízení o kasační stížnosti z příslušných soudních spisů nevyplývají, a stěžovatel další náklady rovněž nevyčísluje. Celkem tedy přiznal Nejvyšší správní soud stěžovateli na náhradě nákladů řízení částku 16 456 Kč. Žalovaný je povinen uhradit tuto částku k rukám stěžovatelova zástupce ve stanovené lhůtě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2016

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu